

Materiał wyjściowy do zajęć pozaszkolnych „Z dzieckiem w świat wartości”

- **Materiał wyjściowy DO ZAJĘĆ POZASZKOLNYCH z dziećmi i młodzieżą, realizowanych w *Gębiczyńskim Gnieździe / 2011-2012/* opracowany w oparciu o doświadczenie organizatorów oraz lekturę książki Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej pt „ „Z dzieckiem w świat wartości”, wyd. Wwa 2007**

- **Cykl: „W poszukiwaniu dobrych zasad”**

Temat: Szacunek- podstawa wszystkich wartości

#

Metoda prowadzenia zajęć i uwagi organizacyjne

Cel zajęć:	Wprowadzenie dzieci w świat wartości, niezbędnych w codziennym życiu każdego człowieka, nauka podejmowania właściwych decyzji poprzez odwołanie się do Ich własnych doświadczeń i pokazanie dobrych, konkretnych przykładów
Uczestnicy :	Dzieci w wieku przedszkolnym /lat 6/ i wczesno szkolnym/ do kl 4/ Młodzież z klas 5-6 szkół podstawowych oraz gimnazjaliści
Sposób realizacji:	W podziale na grupy zadaniowe, poprzez rozmowę, dyskusję, i zajęcia warsztatowe w tym: inscenizacja przykładów zachowań, połączona z ćwiczeniami pamięci i kreatywności zajęcia plastyczne oraz gastronomiczne z przykładami zachowań i obowiązujących norm, / w domu, przy stole , miejscu pracy/ zajęcia w kontakcie z otaczającym środowiskiem łąk i lasów / szacunek dla przyrody/
Pomoce i baza:	Teksty z wiedzą, plansze, glina, masa solna, farbki, produkty żywnościowe, rzeźby plenerowe, wyposażenie domu, wiaty

na świeżym powietrzu.

Posiłek: Serki smakowe, drożdżówki, herbata malinowa lub na zamówienie opiekunów grup kiełbaska z różną bułką i herbatą, z dodatkiem wiosennych sałatek wykonanych przez dzieci w czasie zajęć.

Czas zajęć : 10,30– 12,30 , z możliwością przedłużenia zgodnie z wolą dzieci i opiekunów grup / czas na swobodną zabawę dzieci/

Uwagi organizacyjne:

* Zajęcia dostosowane są do wieku uczestników oraz do ich poziomu wiedzy i ogólnego przygotowania.

Hasło zajęć :

„Wychowanie to uczenie dzieci czerpania przyjemności z tego co dobre”

/Platon/

#

Podstawowe informacje, hasła i przykłady ćwiczeń, związane z tematyką zajęć

Każdy umie bić, ale nie każdy pamięta o grzeczności, zrozumieniu, współczuciu i przebaczeniu.

Ci , którzy stosują przemoc, byli jako dzieci ofiarami przemocy

To co dla nas ważne i cenne , co jest dla nas wartością, wiele o nas mówi

WARTOŚCI są to:

1. Rzeczy i sprawy ważne, cenne, pożądane
2. Życiowe drogowskazy, mapy, kompas
3. Standardy naszych myśli, postaw i zachowań
4. Kryteria naszych ocen, decyzji i wyborów

Wartości mogą być różne:

-zdrowie

-uroda

- rodzina
- wykształcenie
- mądrość
- bezpieczeństwo
- dobra rozrywka
- kariera

Wartości się różnią od siebie

Np. mądrość od samochodu, rodzina od urody itp.

Możemy podzielić wartości na **dwie kategorie:**

- wartości moralne i pozamoralne

Wartości moralne to wskazania lub idee, które wywołują zachowania korzystne zarówno dla tego, kto je praktykuje jak i dla osób do których są skierowane. Wartości moralne kształtują lepszych ludzi i lepsze stosunki międzyludzkie, a więc lepsze życie.

Cechą wartości moralnych jest to, że im więcej ich dajemy innym tym więcej ich przybywa i do nas wraca.

Wartości pozamoralne na przykład: zdrowie, uroda, czy pieniądze tej cechy nie posiadają.

Nie rodzimy się wyposażeni w wartości moralne. Musimy się ich uczyć jak biologii i fizyki.

„Człowiek popełnia nikczemne czyny, a nawet zbrodnie, niekoniecznie dlatego, że jest zły, ale dlatego, że jest prymitywny. Prymitywny, czyli na niskim poziomie, pozbawiony wiedzy, nieświadomy norm i wartości obowiązujących w społeczeństwie”

Dlatego należy stwarzać warunki by wszystkim od dziecka zapewniać możliwości rozwoju umysłowego i przekazywania wartości / niektórzy naukowcy twierdzą, że wartości się nie uczą, a przekazuje.

Jest coś co odróżnia nauczanie wartości od edukacji w innych dziedzinach.. Najważniejszym elementem tej nauki jest **przykład dorosłych!**

Nie teoria lecz przykład, czyli system wartości w działaniu.

We współczesnym świecie coraz więcej jest przykładów naruszania norm moralnych i przy tym następuje społeczna akceptacja dla takich zachowań:

-zdrady, rozwody, korupcja, złodziejstwo, przemoc, folgowanie nałogom, handel narkotykami, rozwiązłość.

Niektórzy mówią o relatywizmie wartości i chaosie w tej sferze!

Czy warto w takim świecie uczyć wartości moralnych?

Czy może lepiej uczyć cwaniactwa, umiejętności przystosowania się , korzystania z okazji, braku skrupułów?

ZADANIE dla młodzieży:

Jak wyglądałby świat pozbawiony wszelkich wartości i hamulców, świat w którym każdy robi co chce, nie licząc się z innymi? Przyjmijmy sytuację ekstremalną. Załóżmy, że nie działa prawo i nikt nie czuje się zobowiązany do przestrzegania jakichkolwiek norm i wartości.

JAKA BYŁABY WIZJA ŚWIATA BEZ WARTOŚCI?

* Hakerzy komputerowi na masową skalę wprowadzają chaos i powodują wypadki w liniach lotniczych i innych środkach komunikacji, niszczą bazy danych w bankach, szpitalach, instytucjach państwowych itd.

- Terrorysty zabijają ludzi, zatrują wodociągi, żywność, powietrze. Nikt temu nie przeciwdziała, gdyż nie ma motywacji
- Na porządku dziennym są oszustwa, morderstwa, gwałty, rozboje, kradzieże
- Biolodzy produkują broń zabijającą miliony ludzi
- Nie działają służby ratunkowe, ponieważ nikomu nie zależy na ratowaniu życia innym
- Mnożą się uprowadzenia i mordowanie ludzi na organy do przeszczepów
Lekarze bez skrupułów przeszczepiają organy osób zabijanych na zlecenie
- Nie obowiązują żadne umowy, ani zobowiązania
- Świat tonie w śmieciach , następują ciągłe awarie, nikt nie czuje się za to odpowiedzialny
- Nie działają banki, służba zdrowia, straż pożarna, policja...

Co się wtedy dzieje ? Jest chaos, zdziczenie, brak bezpieczeństwa, drastyczne obniżenie jakości życia! Nie ma miejsca na kulturę, na dobre obyczaje. To nie jest sytuacja utopijna. Tak się dzieje i współcześnie , w czasie wojen.

Prawo, w swojej istocie, stoi na straży norm moralnych, ale dotyczy określonych aspektów życia społecznego : gospodarka, kradzieże, zabójstwa, gwałty, zdrada tajemnicy państwowej. Nie zajmuje się jednak kłamstwami, niewiernością, zaniedbywaniem najbliższych, lekceważeniem pracy, poniżaniem innych. Chociaż te zachowania narażają ludzi na cierpienie i krzywdy, jednak nie są przedmiotem postępowań sądowych. **Są niemoralne, ale prawo ich nie tępi.**

Prawo jest nieskuteczne jako strażnik moralności. Nie da się upilnować wszystkich ludzi i zmusić ich do zachowań moralnych.

Jedynym w pełni skutecznym sposobem kontroli człowieka jest SAMOKONTROLA. Tylko mocny, wewnętrzny system wartości moralnych jest w stanie zmusić człowieka do zachowań moralnych w każdych okolicznościach !!!

Co w takim razie naprawdę dają wartości moralne?

WARTOŚCI MORALNE SKŁANIAJĄ NAS DO ZACHOWAŃ, KTÓRE SĄ DOBRE DLA WSZYSTKICH I NIKOGO NIE KRZYWDZĄ

Po co są zatem wartości ?

- Nadają życiu sens, który jest źródłem naszego szczęścia i poczucia spełnienia
- Stanowią drogowskaz w stosunkach z ludźmi i są ważnym elementem dobrej komunikacji międzyludzkiej
- Ułatwiają podejmowanie słusznych decyzji i trwałą sukces
- Stanowią wewnętrzny hamulec dla zachowań niemoralnych
- Chronią przed demoralizującymi wpływami z zewnątrz
- Budują harmonię w życiu osoby żyjącej zgodnie z wartościami i w życiu jej najbliższych oraz w jej otoczeniu

Definicje wartości mogą być różne:

Wg socjologów wartością jest to co uruchamia ludzka motywację.

Dla psychologów wartości są tym co dla człowieka cenne.

Filozofowie definiują wartości jako zalety charakteru.

Nauczone i stosowane zasady tworzą nasz charakter. To od niego zależy , co jest dla nas w życiu najważniejsze, jakich dokonujemy wyborów, kim się otaczamy , jaki mamy stosunek do świata, jakie stawiamy sobie cele.... CHARAKTER, CZYLI WARTOŚCI W DZIAŁANIU, DECYDUJĄ O CAŁYM ŻYCIU CZŁOWIEKA!!

12 uniwersalnych wartości moralnych:

1. Szacunek
2. Uczciwość
3. Odpowiedzialność
4. Odwaga
5. Samodyscyplina
6. Pokojowość
7. Sprawiedliwość
8. Szczęście, optymizm, humor
9. Przyjaźń i miłość
10. Solidarność
11. Piękno
12. Mądrość.

SZACUNEK – podstawa wszystkich wartości

Pytanie: Czego bronimy, domagając się szacunku?

Odp. Bronimy naszej godności

Godność, jest wrodzoną i niezbywalną cechą KAŻDEGO CZŁOWIEKA, NIEZALEŻNIE OD JEGO PŁCI, WIEKU, KONDYCJI UMYSŁOWEJ CZY FIZYCZNEJ, WYKSZTAŁCENIA, STANU POSIADANIA CZY POZYCJI SPOŁECZNEJ.

Szacunek służy ochronie tej najważniejszej, najbardziej delikatnej części naszego ja

Szacunek jest fundamentem wszystkich innych wartości moralnych

Jeśli mamy szacunek do siebie i do innych ludzi, respektujemy także pozostałe wartości moralne: nie kłamiemy, nie kradniemy, nie krzywdzimy innych, nie zaniedbujemy swoich powinności i talentów, staramy się postępować mądrze i sprawiedliwie, dbamy o przyrodę i piękno... tak by mogły służyć nam i innym.

KAŻDY CZŁOWIEK MA WRODZONE POCZUCIE WŁASNEJ GODNOŚCI!

Zadanie dla maluchów i dla młodzieży:

Proszę się zastanowić i napisać na czym polega szacunek? Podać własną definicję szacunku.

Proponowana DEFINICJA:

SZACUNEK jest to grzeczność połączona z troską o uczucia i dobro drugiej osoby

Zadanie: zwrócić szczególną uwagę na uczucia innych, czy wystarczą same grzeczne słowa? / publicznie wygłaszane złośliwe uwagi, wyśmiewanie, nie dotrzymanie słowa.. /

Uczucia są niezwykle ważne. Są źródłem naszych myśli na swój własny temat i na temat świata. To one decydują, jak się czujemy, czy mamy dla samych siebie uznanie i przez to jak postrzegamy innych i cały świat.

Depcząc uczucia innych doprowadzamy do zaburzeń emocjonalnych i złej adaptacji społecznej

Zadanie. / rozmowa/ Jak okazywać szacunek najbiedniejszemu, najstarszemu, upośledzonemu?

Zadanie / wspólny plakat/ pod hasłem :”Znak szacunku”

Pytanie: **Jakie są składowe szacunku?** Co składa się na to pojęcie?

- **grzeczność,**

-**troska o uczucia** innych i poszanowanie ich godności

-**dbałość o dobro** innych, wzgląd na nich;

- poszanowanie cudzej wolności

- poszanowanie cudzej przestrzeni prywatnej / fizycznej i emocjonalnej/

- zaspokajanie potrzeb innych osób

- ochrona bezpieczeństwa, interesów i własności innych

-**poszanowanie odmienności**

-poszanowanie własnej godności

-honor-dbałość o swe dobre imię, dotrzymywanie słowa

-dbałość o własne dobro – np. o zdrowie, wykształcenie, rozwój; korzystanie z pomocy

- podziw, uznanie, docenianie

GRZECZNOŚĆ

a/ grzeczność w słowach

Przypomnienie o podstawowych zwrotach” **PROSZĘ, DZIĘKUJĘ PRZEPRASZAM**

Tryb warunkowy – forma językowa wyrażająca szacunek: zamiast „chcę” – „chciałbym”, zamiast „mogę”- czy” mógłbym”. Przykłady: - Czy byłaby Pani tak uprzejma..., - Czy mogłabym prosić o pomoc.... –Przepraszam, że niepokoję, ale chciałbym..., - Najmocniej przepraszam za spóźnienie... itp.

Używany język natychmiast człowieka określa i mówi o nim więcej niż jego tytuł czy pozycja zawodowa.

Inaczej wypowiadają się osoby wykształcone, inaczej ludzie prości, inaczej mówią ludzie taktowni, inaczej nieokrzesani, innym językiem mówią naukowcy, innym robotnicy, i jeszcze innym przestępcy. Z brzmienia języka i używanych regionalizmów, można wyczytać pochodzenie człowieka.

„KAŻDY CZŁOWIEK POWINIEN DBAĆ O TO , BY JEGO JĘZYK OKREŚLAŁ GO JAKO CZŁOWIEKA KULTURALNEGO”

Scenki: Dzieci wymyślają i odgrywają rolę osoby grzecznej i niegrzecznej.

Przykłady: Na dworcu:

Ktoś zgubił pieniądze:

- grzecznie zwraca się o pomoc, pyta napotkane osoby, czy nie widziały jego portfela;

- zachowuje się hałaśliwie i histerycznie, wyzywa ludzi od złodziei, odnosi się do wszystkich podejrzliwie

Ktoś chce sprzedać bilety na koncert.

- podchodzi i w uprzejmy sposób zagaduje i proponuje bilety;

- robi to obcesowo i nachalnie

Młody człowiek w tramwaju, a obok stoi kobieta ciąży

- zwracamy się do niego ;”Czy byłby Pan uprzejmy by ustąpić tej pani, bo jest Jej ciężko stać

-burczymy: „ale chamstwo, ta młodzież jest niewychowana ...”

Rozmowa ze starszą młodzieżą na temat współczesnego języka:

- Dlaczego wszyscy tak chętnie używają **wulgarnego języka** / jaki efekt chcą wywołać: zainteresować sobą, zaimponować, wkupić się do grupy?/
- Jak się z tym czują?/ Bardziej dorośli, dojrzały, mądrzejsi, silniejsi?/
- Jak się czują osoby określane obelżywymi słowami? / zadowolone, obojętne, obrażone, przestraszone, zagniewane?/
- Jakie stosunki międzyludzkie buduje taki język? / pełne sympatii, szacunku, przyjaźni czy niechętnie lub wrogi?/
- Przejście na „ty” przez agresora, naruszenie cudzej godności.. Nie „Panie łobuzie”, tylko „ty łobuzie”
- Czy używanie wulgaryzmów wpływa na jakość życia w rodzinie?
- Czy wulgarne określanie kobiet dowodzi siły i przewagi mężczyzny, czy braku kultury?
- Co czują dziewczęta i kobiety tak określane? Dlaczego często to akceptują / moda, bycie „trendy”, norma środowiskowa?/
- Czy można liczyć na pracę w szkolnictwie, usługach czy urzędach jeśli na co dzień używa się wulgarnego języka?
- Skąd wzięła się moda na wulgarny język?/ z filmów, popkultury skąd przeniknęła ze środowisk przestępczych?/

Grzeczność w gestach i zachowaniu;

Dawniej do kanonu należało: całowanie pań w rękę, podawanie PŁASZCZA, USTĘPOWANIE MIEJSCA, PRZEPUSZCZANIE W DRZWIACH

Pytanie: Czy dzisiaj istnieją **współczesne formy zachowań**, przez które wyrażamy szacunek?

Czy **ustępowanie miejsca** osobom starszym lub kobietom w ciąży jest tylko pustym gestem, czy służy to czemuś ważniejszemu? Jak zachowuje się młodzież?

Uczymy dzieci od małego, że **przy stole** nie należy: rozpychać się, mlaskać, siorbać, wycierać nos, ziewać, kaszleć..., a jeśli już musimy to zasłaniamy usta.

Kto nie nauczy się w dzieciństwie zasad savoir vivre, u ten w dorosłym życiu będzie uciążliwy dla innych i skazany na stresy i bojkot towarzyski.

Poszanowanie uczuć i godności innych:

Pytanie: Czy istnieje związek między ubraniem, a szacunkiem?

Strój jest wyrazem stosunku do samych siebie, ale też do innych.

Brudny i niechlujny może świadczyć o bezdomności i alkoholizmie, ale może być wyrazem naszej postawy wobec świata.

Pytania: W jaki sposób ubierzemy się na ślub, wesele?

Jak na imieniny Babci, kolegi?

Jak do teatru?

Nawet bez złej intencji możemy kogoś urazić, bo myślimy o sobie, a nie zastanawiamy się czy nasz strój kogoś nie razi lub przeszkadza.

Porozmawiajmy: Na czym polega poszanowanie cudzej godności? / na traktowaniu każdej osoby jako odrębnej, godnej szacunku, respektowaniu jej odrębności, prywatności..

Pytanie : co to znaczy obrażać kogoś, lekceważyć, upokarzać?

- Czy ktoś Cię kiedyś upokorzył, przezwął, co wtedy czujesz?

- czy zdarzyło się, że sami obraziliście kogoś, upokorzyliście, wyzwaliście? Nawet niechcący.. Co ten ktoś zrobił, co czuł? A jak ty się czułeś?

Dbłość o dobro innych /względ na innych/

a/ poszanowanie wolności

Istnieje wolność *do* / prawo do robienia czegoś/

I wolność *od*/ prawo nierobienia czegoś, nieuczestniczenia w czymś, nie ponoszenia konsekwencji czegoś/

Pytanie: Czy podejmując takie działania, ograniczamy wolność innych ludzi?

* wspinamy się po górach, jemy, uczymy się, podróżujemy jachtem dookoła świata

* hałasujemy w nocy pod oknami sąsiadów, rozmawiamy przez telefon w kinie lub teatrze,, parkujemy samochód na chodniku....

Pytanie: Jakie formy pozbawiania ludzi wolności znamy z historii?// niewolnictwo, gułagi, obozy koncentracyjne, obozy pracy/

Pytanie: Jakie znamy przykłady nieposzanowania godności ludzkiej współcześnie?

DOŚWIADCZENIE: związujemy dzieciom ręce i nogi i pozostawiamy na kilka minut... Pytamy jak się czują jako uwięzieni. Jakby się czuli gdyby ktoś uwięził ich na dłużej...

Pytanie: Czy człowiek ma prawo pozbawiać wolności zwierzęta? /cyrk, hodowle, pies przy budzie/

Naruszenie prywatnej przestrzeni: / w pustym autobusie nie siadamy zbyt blisko kogoś, nie rozmawiamy z kimś zbyt blisko, nie dotykamy bez zgody, nie podjeżdżamy z piskiem opon .. Każdy powinien mieć komfort i poczucie bezpieczeństwa.

DOŚWIADCZENIE: Niech pokój zamieni się w poczekalnię do której przychodzą pacjenci, coraz liczniejsza grupa, jest coraz ciasniej...

Dzieci opowiadają jak się teraz czują?

KONflikt dwóch wolności od i do:

*Jedni palą, w pomieszczeniu jest dużo dymu, a inni nie znoszą dymu...

* W zatłoczonym autobusie, ubikacji, komórce itp.

* W domu-: jeden słucha głośnej muzyki, a drugi chce oglądać film lub czytać książkę itp.

Naruszenie przestrzeni emocjonalnej:

- **Zadawanie krępujących pytań**
- / ile zarabiają twoi rodzice , jaki sprzęt masz w domu, dlaczego nie masz rodzeństwa ?/
- **Komentowanie cudzego wyglądu:**
- / ale jesteś gruby, ale się jąkasz, ale masz brzydką cerę, ale masz brzydkie ciuchy.../
- **Wulgarnie lub zbyt osobiste uwagi czy dowcipy**

ZASPOKAJANIE POTRZEB INNYCH:

- Dlaczego pomagamy innym?
- Dlaczego inni „nie dostrzegają” potrzeb innych lub wprost odmawiają pomocy?
- Czy warto korzystać z pomocy innych ludzi?
- CZY uczciwie jest korzystać z pomocy innym, samemu jej odmawiając ?

Proszenie o pomoc nie jest niczym złym

Ćwiczenie:

1.Dajemy dziecku ciężką torbę. Jego zadaniem będzie prośba o pomoc, z użyciem zwrotów:
Przepraszam, czy mógłbym Pana, Panią prosić o... Dziękuję za pomoc / patrząc w oczy/

2. Dziecko prosi o pomoc dorosłego, dorosły odmawia. Pytanie: Jak się czuje dziecko w takiej sytuacji..

Każdy może odmówić pomocy – bo na przykład nie może dźwigać, lub nie ma czasu na pomoc w nauce.. Trzeba to przyjąć spokojnie, musimy akceptować prawo człowieka do odmowy.

Poszanowanie własnej godności

Poszanowanie samego siebie należy od nas samych.

Przykłady autozniewag: Gramy w puzzle, nie udaje się nam. Mówimy: *Ale ze mnie głupek!*

Mama patrzy na siebie w lustrze, mówi: *Ale jestem gruba!*

Jeśli mamy o sobie złe zdanie, nie myślimy, że inni będą mieli o nas dobre.

Zamiast mówić : *Ale ze mnie głupek*, lepiej powiedzieć, *Nie udało się , spróbuję jeszcze raz*

HONOR

Dbłość o dobre imię:

Pytanie: Czy wartości: BÓG, HONOR, OJCZYŻNA są nadal na szczycie piramidy wartości?

Ćwiczenie: Przyjmijmy, że wszystkie dziewczynki mają na imię Ewa, a wszyscy chłopcy Adam... Teraz, żeby Ich rozróżnić do każdego imienia dodajemy Jego cechę lub zachowanie, które Go dobrze określi.

/ Należy uważać, żeby dzieci wzajemnie się nie obrażały. Można pobawić się w ten sposób, że najpierw dzieci dołożą sobie do imienia cechy niepozytywne, np. Adam Obrażalski, Ewa Skarżąca itp., a potem same pozytywne, np. Adam Ciekawski, Ewa Modnisia. /

Pytanie: W jaki sposób budujemy swoje „dobre imię”?

Przykład: Obiecałeś koledze przynieść zeszyt, pożyczyć książkę, nakarmić rybki...

- Wypełniasz zobowiązanie
- Zapominasz lub nie masz czasu

Czy opinia innych o nas samych jest dla nas ważna? Jeśli nie, o czym to świadczy?

PODZIWI, UZNANIE, DOCENIANIE INNYCH !

Okazywanie podziwu, wyrażanie uznania, docenianie innych jest piękną postawą. Pomaga innym poczuć się lepiej, wzmocnić poczucie własnej wartości i rozwinąć swoje najlepsze cechy. To postawa, która buduje bliskie i dobre więzi między ludźmi

Ćwiczenie: Niech dzieci znajdą własny gest i słowa / kciuk do góry, „dobra robota”/ dla okazania podziwu, uznania, np. za wygraną w konkursie, sporcie, teście.../

W JAKI SPOSÓB OKAZUJEMY SZACUNEK?

W ŻYCIU CODZIENNYM OKAZUJEMY SZACUNEK SŁOWAMI, TONEM GŁOSU, SPOJRZENIEM, GESTEM, ZACHOWANIEM poprzez:

- Uśmiech i przyjazne patrzenie w oczy osobie, która do nas mówi
- Spokojny i niezbyt głośny ton głosu
- Kulturalny język
- Mówienie: dzień dobry, przepraszam, dziękuję
- Przedstawianie się gdy do kogoś dzwoniemy
- Pytanie o zgodę we wspólnym pomieszczeniu/ zanim otworzymy okno, włączymy muzykę,
- Zapamiętywanie imion i nazwisk nowo poznanych osób oraz prawidłowe ich pisanie
- Okazywanie życzliwego zainteresowania ludziom
- Docenianie dobrych cech i dobrych czynów, wyglądu, osiągnięć
- Grzeczne gesty, ustępowanie przy przejściu , ustępowanie w miejscach transportu
- Drobną pomoc

- **Udzielanie informacji**
- **Prawdomówność**
- **Słuchanie czyjejs wypowiedzi bez przerywania**
- **Punktualność**
- **Sprzątanie po sobie**
- **Dbanie o cudze dobro/ np. przypilnowanie bagażu, miejsca w kolejce i in./**
- **Mówienie z życzliwością o innych**
- **Powstrzymanie się od krytykowania siebie i innych**
- **Niezakłócenie spokoju innym**
- **Nieużywanie cudzych rzeczy bez zgody właściciela noszenie stroju stosownie do okazji**
- **Pukanie przed wejściem do czyjegoś pokoju...**

Pytanie: Czy zdejmowanie komuś pyłku z kołnierza, albo poprawianie błędów językowych jest okazywaniem szacunku?

WAŻNE: Przy okazywaniu szacunku, nigdy ! nie wprowadzać innych w stan zakłopotania!

Zadania i ćwiczenia:

***Magiczne słowa : proszę , przepraszam, dziękuję.** Scenki z przykładami słów, wymawianych różnym tonem i intonacją ,z patrzyeniem i nie patrzyeniem w oczy..

*** Rozmowa telefoniczna:**

Powitanie osoby, przedstawienie się, przeproszenie jeśli pomyliliśmy numer, pora rozmowy,,

- **Podawanie ręki:**
Uczymy się podawać rękę, energicznie, ale bez potrząsania, z lekkim uściskiem, nie zwiędłej jak liść, starszy młodszemu, kobieta mężczyźnie, przełożony podwładnemu..

Jak przejawia się brak szacunku????

- Wulgarny język
- Przerywanie czyjejs wypowiedzi
- Niezwracanie uwagi na osobę, która do nas mówi
- Spóźnianie się
- Nietrzywanie słowa
- Przekręcanie imienia lub nazwiska
- Krytykowanie, zwłaszcza publiczne
- Nieodpowiedni strój do okazji
- Brak higieny
- Pozostawianie po sobie nieporządku, w kuchni, łazience, szafie, w miejscu pracy..
- Krzyki, wyzwiska, obraźliwe epitety
- Pokazywanie języka, tupanie, trzaskanie drzwiami, rzucanie przedmiotami, hałasowanie w nocy, i in.
- Pożyczanie cudzej własności pod nieobecność właściciela

- Czytanie bez zgody właściciela jego korespondencji
- Zagląwanie, bez zgody właścicieli do ich szaf, szuflad, toreb, notesów..komputera osobistego

Pytania do przemyślenia:

W czym przejawia się brak szacunku dla siebie :

w zaniedbywaniu swej edukacji, zdrowia, higieny, ryzykanckim stylu życia, niedotrzymywaniu słowa i terminów; W efekcie obniżamy standardy, narażamy zdrowie i życie, zyskujemy złą opinię itd.

Jakie są skutki łamania zasady szacunku?

Niezadowolone, niechęć, uraza, zerwanie znajomości, konflikty, narastanie złości, agresja, izolacja społeczna, zła opinia.... Co traci osoba łamiąca zasady szacunku, co traci otoczenie?

Dorośli nie mogą mieć taryfy ulgowej, jeśli stawiają wymagania dzieciom.

Śmiecenie; Dzieci leżą na podłodze i udają, że są trawą. Ktoś rzuca na nich papierki od cukierków lub inne śmieci. PYTANIE: czy było im przyjemnie jak ktoś na nie rzucał śmieci?

Głośne zachowania w teatrze, kinie, na koncercie... kiedy można, kiedy nie, jak przeproszać za kichnięcie, kasznięcie?

Niepatrzenie w oczy.. Rozegranie z dziećmi scenki, kiedy dziecko podchodzi do rodzica z jakąś sprawą, a rodzic np. czyta gazetę

SPOSÓB OKAZYWANIA SZACUNKU

**Osoby, rzeczy,
kategorie, którym
okazujemy szacunek**

RODZICE

*miły ton głosu, wdzięczność za to co robią, posłuszeństwo,
używanie zwrotów grzecznościowych, pomoc, punktualność,
prawdomówność, dotrzymywanie słowa, wypełnianie swoich
obowiązków.*

Koledzy, inni ludzie

*używanie zwrotów grzecznościowych, unikanie przemocy i agresji,
wybaczenie, unikanie słów wulgarnych, miły ton głosu, dotrzymywanie*

M. Musierowicz – *Jeźycjada; Kłamczucha; Tygrys i Róża*
G. Orwell – *Folwark zwierzęcy*
A. Oz- *Jak uleczyć fanatyka*
M. Piguemal – *Bajki filozoficzne*
A. Sobolewska – *Cela; Odpowiedź na zespół Downa*
D. Terakowska- *Samotność bogów*
A. Thor- *Prawda czy wyzwanie*
T. Tores – *Pamiętnik na trzy głowy*
J. M. de Vasconcelos- *Moje drzewko pomarańczowe*

Dla dzieci i starszych, według uznania rodziców:

E. de Amicis – *Serce*
K. Makuszyński- *Szatan z siódmej klasy*
L.M. Montgomery – *Ania z Zielonego Wzgórza*
E.-E. Schmitt- *Oscar i Pani Róża; Dziecko Noego*

Opracowanie : Alina Wawrzyniak

Instruktorzy i moderatorzy zajęć: Alina Wawrzyniak, Bogumiła Cybulska, Magdalena Wiśniewska- Napierała, Lidia Kaźmierczak ;